

Yttrande över slutbetänkandet från Alkoholinförelutredningen Gränslös utmaning – alkoholpolitik i ny tid (SOU 2005:25)

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till Socialdepartementet enligt nedanstående förslag

Tillgänglighets- och prisinstrumentet

Alkoholinförelutredningen har bl.a haft som uppdrag att följa utvecklingen när det gäller införsel och försäljning av alkohol i framförallt södra Sverige och föreslå de åtgärder som kan behövas för att minska de problem som ökad införsel och vidareförsäljning skapar.

När landstingsstyrelsen behandlade Alkoholinförelutredningens delbetänkande förra året påpekade vi att utredningen hade vissa brister. För det första borde en skattesänkning ha gjorts för flera år sedan. För det andra påpekade vi att förslaget att endast sänka skatten på sprit var otillräckligt. Vi föreslog i vårt förslag till yttrande att skatten på vin och öl skulle sänkas minst lika mycket. När skatten på spritdrycker ensidigt sänks är risken stor för att konsumtionen av sprit ökar på bekostnad av lättare alkoholdrycker. I slutbetänkandet föreslår utredaren att skatten på öl och vin skall sänkas med 30 procent. Vi välkomnar denna ”tillnyktring” av utredaren. För det tredje är visserligen utredningens slutförslag steg i rätt riktning, men skatten på alkohol bör på sikt sänkas mer än vad utredaren föreslår. Det är beklagligt att vänstermajoriteten inte tar ställning i denna del av förslaget utan väljer att föra ett luddigt resonemang om värnandet av monopolet, alkoholpolitikens legitimitet och minskad införsel av alkoholhaltiga drycker.

Moderaterna välkomnar skärpta lagar mot illegal alkoholhantering. Det är välkomna förändringar, även om det går att fråga sig hur lagarna kommer att efterlevas i ett land där rättsväsendet under många år har urholkats.

Någon folkhälsofunktion fyller inte monopolet och de höga skatterna när svenskarna kan åka utomlands för att hamstra. Sannolikt har många människor tillgång till mer alkohol

hemma än de skulle ha haft om den svenska alkoholpolitiken anpassats till verkligheten i andra EU-länder. Till folkhälsoaspekten kan läggas att den svarta

marknaden har öppet dygnet runt, alla dagar, utan ålderskontroll. Det är det verkliga hotet mot folkhälsan.

Utredningen föreslår att en särskild skatt införs på blandade drycker med söt smak, färgglada etiketter, färgglatt innehåll och avsaknad av tydlig alkoholsmak som marknadsförs med särskild inriktning mot ungdomar. I detta avseende hamnar utredaren i en förment välmenande "klåfingrighet" där det kommer att bli oerhört svårt att avgöra vad som är det ena eller det andra – det kommer snarare handla om allmänt tyckande – och man kommer att bli tvingad till det ena undantaget efter det andra. Exempelvis skulle den japanska nationaldrycken saké ingå i denna grupp – en dryck som knappast lockar ungdomar till drickande. Av dessa skäl föreslår vi att utredningens förslag avvisas.

Nationell alkohol- och narkotikasamordnare

Vi ställer oss tveksamma till en nationell alkohol- och narkotikasamordnare. Vi ser en risk att denne inte står fri från regeringsmakten. Tvärtom ser vi en tendens att poster som dessa tillsätts med personer med rätt partibok och felaktig eller obefintlig förändringsagenda. Systemet med samordnare befriar statsråden från det ansvar de rätteligen borde ta, vilket inte är till gagn för det sakområde samordningen gäller.

Åldersgräns

Vi motsätter oss en höjning av åldersgränsen för servering av alkoholdrycker samt inköp av folköl i detaljhandeln från 18 till 20 år. Vi förordar istället en sänkning av åldersgränsen för inköp på Systembolaget från 20 till 18 år. Den enda åldersgränsen för alkoholinköp i Sverige skulle därmed vara 18 år, den myndighetsålder som samtidigt ger rösträtt och möjlighet att exempelvis bli statsråd.

Öppethållande

Vi anser att frågan om krogarnas öppethållande inte är av nationell karaktär. Frågan är knuten till orten och skall därför avgöras av kommunen, efter samråd med bl.a. krögare, grannar och länsstyrelse.